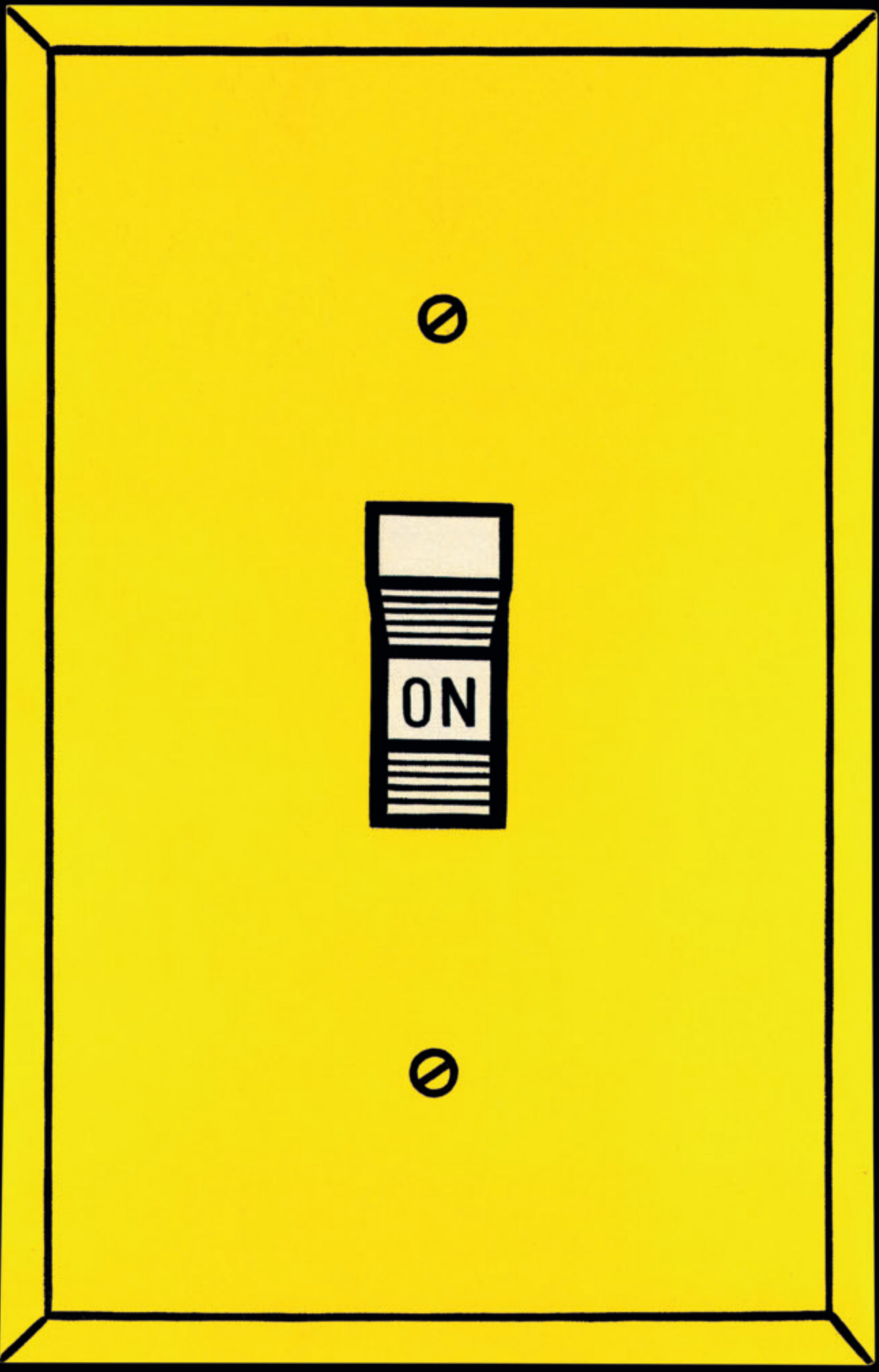

Bulletinen

Årgång 55 Nr 3 2013
Moderna Museets Vänner

Pop

Medlemskap & förmåner

Det finns flera sätt att köpa medlemskap i Moderna Museets Vänner

- 1) Gå in på vår hemsida www.modernamuseet.se/mmv och klicka på ”Bli medlem”. Du kan då betala och bli medlem direkt och får en bekräftelse till din e-postadress.
- 2) Köp ditt medlemskap i entrékassan på Moderna Museet. Där får du ditt medlemsbevis och välkomstkuvert direkt vid köpet.
- 3) Betala medlemsavgiften på plusgiro 15 30 65-8, betalningsmottagare Moderna Museets Vänner. Medlemskortet skickas hem till dig inom 10 dagar.

Medlemsavgifter

1 år: 480 kr/medlem, 700 kr/par, 250 kr/medlem under 30 år
3 år: 1 300 kr/medlem, 1 900 kr/par
Ständigt medlemskap: 9 600 kr/medlem, 14 000 kr/par

Medlemskap i Moderna Museets Vänner är en uppskattad present och du köper enkelt ditt gåvomedlemskap i kassan på Moderna Museet eller på vår hemsida: www.modernamuseet.se/mmv.

Som medlem i Moderna Museets Vänner får du

- Fri entré till Moderna Museet i Stockholm och Malmö, Arkitekturmuseet, Nationalmuseum, Färgfabriken, Gripsholms Slottssamling, Wanås Konst, Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst i Oslo och Nasjonalmuseets museer i Oslo
- 20 % medlemsrabatt på aktuella utställningskataloger samt 10 % rabatt på konstböcker och allt annat i Museets butiker i Stockholm och Malmö.
- 10 % rabatt på sortimentet i Restaurangens bricsservering förutom på alkohol och juicer. Rabatten gäller inte i Restaurangens bordsservering. Brunch 10 % rabatt för medlem samt hela sällskapet. 10 % rabatt på kaffe i Espressobaren. 10 % rabatt hos Sture Bröd & Soppkafé på Moderna Museet i Malmö.
- Vårt medlemsmagasin Bulletinen som utkommer med fem nummer per år och dessutom förmånliga prenumerationserbjudanden på konstitidskrifter.
- Personliga inbjudningar till förhandsvisningar, vernissager, Vännernas timme, föredrag, fester, resor, konserter, konserter och andra arrangemang av Moderna Museet och MMV.
- Tillträde till Tisdagsklubben Moderna Museet Stockholm, vår exklusiva programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar mm. I Malmö ger Moderna Museets Vänner en blandning av exklusiva och öppna programpunkter i samarbete med Moderna Museet Malmö.

Konstkunskap och prenumerationer till vänskapspris!

Konstperspektiv

4 nr för 175 kr (ord. pris 280 kr)
Beställ via www.konstperspektiv.nu/mmv eller genom att skicka e-post till ekonomitjanst@natverkstan.net.
Eller ring 031-743 99 05 och uppge ”MMV” så får du förmånspriset, som gäller löpande så länge du är medlem i MMV.

Konstvärlden

Nytt exklusivt medlemserbjudande från *Konstvärlden*
6 nummer för 199 kronor (ordinarie pris 459 kr)
Logga in och teckna prenumerationen på www.modernamuseet.se/mmv.

Tidskriften 10 TAL

4 nr för 250 kr (ord. pris 360 kr)
Inkluderar fri entré till Klubb 10 TAL och biljetter till Poesifestivalen och Barnpoesifestivalen på Stadsteatern för halva priset. Beställ på www.10tal.se eller prenumeration@10tal.se eller tel 08-612 10 49, och uppge ”MMV”.

Kontakta oss om du har frågor: mmv@modernamuseet.se
alt. 08-5202 3650. Vårdarna i entrékassan på Moderna Museet hjälper dig gärna också med alla slags medlemsärenden.

Med reservation för att medlemsförmånerna kan ändras.

Vändonation i samlingen

Det dadaistiska fotomontaget som konstnärligt uttryck såg dagens ljus i Berlin i slutet av 1910-talet. Raoul Hausmann var en av de första att utveckla och arbeta med tekniken, som återspeglade det kaos Europa befann sig i efter det första världskriget. Fotomontaget började som ett antikonstuttryck men blev snart en respekterad teknik som användes av både konstnärer, grafiker och reklammakare.

Det absurda uttrycket i Hausmanns collage går igen i den tidiga popkonsten. Det brukar ofta hävdas att den brittiske konstnären Richard Hamiltons välkända collage *Just what is it that makes today's homes so different, so appealing?* från 1956 är världens första pop-konstverk. När man ser Raoul Hausmanns collage från 1920 blir det uppenbart hur den tidiga popen influerades av dada-konsten. Termen neodadaism kom på modet och Hausmann hade under 1950-talet kontakt med ett flertal av tidens avantgardekonstnärer som Yves Klein, Robert Rauschenberg och medlemmar ur Fluxus-rörelsen.

I utställningen *Pop Konst Design* kan du se Richard Hamiltons tillbakablick över sitt en gång så epokgörande verk. *Just what was it that made yesterday's homes so different, so appealing?* från 1993 är en digitalt restaurerad laserskrivarutskrift av originalverket.

Denna historia har även en i dadaistisk anda absurd slutknorr. *Tatlin at home* blev stulet under en transport 1971, fyra år efter att det donerats. Det är tråkigt att ver-

ket är borta men det känns därför desto mer angeläget att få visa en bild av det. På så vis är verket inte helt försvunnet. Ni får se det som en form av fotomontage. □

Ulf Eriksson

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Raoul Hausmann, *Tatlin at home*, 1920, collage, 41 × 28 cm.
Donation 1967 från Moderna Museets Vänner.

© Raoul Hausmann/BUS 2013

Res till Venedigbiennalen med John Peter Nilsson & Catrin Lundqvist!

I år är det dags för den 55:e Venedigbiennalen och som vanligt organiserar Moderna Museets Vänner en resa till biennalen, en av världens största konsthändelser. Torsdag 29 augusti till söndag 1 september bär det av och det finns ett fåtal platser kvar! Våra ciceroner på biennalen är John Peter Nilsson, museichef Moderna Museet Malmö och Catrin Lundqvist, intendent Förmedling.

Årets internationella huvudutställning, *The Encyclopedic Palace*, är curerad av Massimiliano Gioni. I utställningen presenteras konstnären Hilma af Klint

i samarbete med Moderna Museet. Dessutom besöker vi de nationella paviljongerna i Giardini och några av utställningarna i staden.

Det blir fyra fullspäckade dagar i Venedig. Läs hela programmet på sid 21.

Benvenute! □

Anna Hegnell

Anna Hegnell är verksamhetsansvarig för Moderna Museets Vänner.

John Peter Nilsson och Catrin Lundqvist
Foto: Martin Lindeborg, Åsa Lunden/Moderna Museet

BONNIER

primewinebar

- 2 Vändonation i samlingen
Ulf Eriksson
Res till Venedigbiennalen
Anna Hegnell
- 3 Kära Vänner!
Lena Josefsson
- 4 Moderna Museet slår broar
mellan konstarna
Daniel Birnbaum & Ann-Sofi Noring
- 6 Ljusa tider för foajén
Ulf Eriksson
- 8 Pulserande koordinatsystem
på Piazza Moderna
John Peter Nilsson
- 10 När popen poppade opp
Matilda Olof-Ors
- 15 Surrealism på riktigt
Jann Haworth
- 18 *Rock My Religion* 30 år!
Catrin Lundqvist
- 20 Kalendarium
- 22 Boktips till Bella
Ulf Eriksson
Vännernas Vänner
- 23 Mingel: Ulla Wiggen
- 24 Vernissageinbjudningar

Bulletinen
Årgång 55 Nr 3 2013

Ansvarig utgivare: Lena Josefsson
Redaktör: Ulf Eriksson
Biträdande redaktör: Anna Hegnell
Grafisk form: BankerWessel

För insänt material ansvaras ej
Copyright resp upphovsman
Särskilt tack till Moderna Museet/Bildbyrån

Moderna Museets Vänner
Anna Hegnell
Box 163 82
103 27 Stockholm

Obs! Nytt telefonnummer: 08-5202 3650
Plusgiro: 15 30 65-8
mmv@modernamuseet.se
modernamuseet.se/mmv

ISSN 1402-8875

På omslaget: Roy Lichtenstein, *On*, 1962.
© Roy Lichtenstein/BUS 2013. Foto: Estate of Roy Lichtenstein

MODERNA MUSEET

Moderna Museets
Vänner

Kära Vänner!

När jag skriver dessa ord till vårens sista nummer av Bulletinen har våren precis kommit. Träden knoppas och allt föds på nytt. Så känns det också på Moderna Museet just nu.

I Stockholm håller vår gemensamma entré med Arkitektur- och designcentrum (f.d. Arkitekturmu-seet) på att förnyas. Tillsammans med den brasilianska konstnären Rivane Neuenschwander har ett 30-tal elever från Nyckelviksskolan på Lidingö skapat en helt ny inredning till entréns espressobar. Allt detta sker inom ramen för museets ungdomsprojekt Museum Museum.

Alla vi vänner har också varit med och bidragit till den nya miljön i entrén genom att en ljusskulptur av Tobias Rehberger kommer att köpas in till museet. I samband med köpet lånar Rehberger också ut ett antal ljusskulpturer/lampor som kommer att sprida ljus över det nya kaféet. Ulf Eriksson skriver om allt som händer i den nya entrén. Missa inte invigningen den 4 juni! Inbjudan hittar du på sista sidan.

Även i Malmö växer en ny miljö fram. På torget utanför Moderna Museets entré kommer snart Leif Bolters rörliga skulptur *Pulserande koordinatsystem* från 1967–78 att installeras. Platsen kommer också snart att få ett nytt namn med konstanknytning. Ingen vet vad namnet blir än, men Malmödirektören John Peter Nilsson, som skriver om platsen, kallar den redan för Piazza Moderna. Det låter som ett underbart ställe att möta våren och sommaren på.

Som ni märker har mycket av det som händer nu kopplingar till andra konstarter som arkitektur och design. Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Noring skriver om Moderna Museet som en plats där konstarna får mötas och därigenom ge oss fördjupade konstupplevelser. ”Det är ofta helt nödvändigt att påminna om film, litteratur och filosofi för att förstå bildkonsten under en period” skriver de.

Ett bra exempel på utställningar som går över gränser mellan konstarterna är sommarens stora utställning *Pop Konst Design* där klassiker inom popkonsten och designen från sent 1950-tal till tidigt 1970-tal möts i en utställning som verkligen osar av POP. Men det vi självklart upplever som popkonst idag växte fram sida vid sida med en något brokigare konst som också skildrade den populärkultur som började växa fram på 1950-talet och som kom att prägla västvärlden fram till våra

Lena Josefsson, ordförande i Moderna Museets Vänner.
Foto: Prallan Allsten

dagar. Moderna Museets Matilda Olof-Ors, en av utställningens curatorer, skriver om hur popkonsten växte fram som fenomen och begrepp.

En popkonstnär som verkligen var med där det hände är Jann Haworth. För Bulletinen berättar hon om hur hon som ung amerikan hamnade mitt i Swinging London vid tiden för popkonstens stora genombrott. Här får vi en mycket stark känsla av hur skitigt och brokigt det också kunde vara bakom popens glas-siga ytor och klara färger. Jann Haworth besöker också Moderna Museet 20–21 september. Missa inte det!

Redan från start var Moderna Museet ett gränsöverskridande museum där bland annat filmen hade en självklar plats. Ett spår som levt vidare genom museets historia. Catrin Lundqvist skriver om att det i år är 30 år sedan Moderna Museet var med och producerade Dan Grahams legendariska film *Rock My Religion*. I sommar kommer Graham till Moderna Museet för att visa, och samtala om, sin inflytelserika film.

Så är det dags att nominera dina favoritkonstnärer till Moderna Museets Vänner Skulpturpris – K. A. Linds Hederspris. Alla medlemmar har rätt att nominera konstnärer till priset på 300 000 kr. I det här numret av Bulletinen får du också träffa årets jury som har stor kunskap och bred erfarenhet av konst och skulptur. Som vanligt har vi bjudit in en konstnär, en skribent och en institutionsperson att sitta i juryn tillsammans med överintendenten och vänföreningens ordförande. Du får veta vilka juryn är på sidan 21.

Avslutningsvis vill jag påminna om allt vi vänner kan ta del av på vår hemsida: modernamuseet.se/mmv. Här kan vi se Moderna Museets Vänner VIDEO, köpa editioner och anmäla oss till resor och evenemang. På hemsidan kan man också läsa Jann Haworths engelska originaltext.

Vi har en spännande och rolig konstsommar framför oss där konsten möter design, arkitektur, litteratur och mycket mer och där samarbeten mellan institutioner och individer bidrar till att skapa ett dynamiskt och spännande kulturliv i Stockholm, Malmö, Sverige och världen.

Trevlig sommar! □

Lena Josefsson

Lena Josefsson är ordförande för Moderna Museets Vänner.

Moderna Museet slår broar mellan konstarterna

Moderna Museet har en lång tradition av gränsöverskridande utställningar. Bara under detta år kommer museet att vara mötesplats för konst, arkitektur, design, litteratur och mycket annat. Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Noring berättar om ett museum där besökaren får möjlighet att uppleva nya dimensioner av konsten när den presenteras i samspel med de andra konstarterna.

Text av Daniel Birnbaum & Ann-Sofi Noring

Ovan till vänster:
Le Corbusier, *Ahrenbergssamlingens museum, Stockholm, 1961–1962. Modell från 2012.*
© Le Corbusier/BUS 2013.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén

Nedan till vänster:
Ann-Sofi Noring och Daniel Birnbaum.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Ovan till höger:
Jonathan De Pas, Donato D'Urbino, Paolo Lomazzi, Carla Scolari, *No. 270/Blow*, 1967.
© Zanotta Spa, Italien. Vitra Design Museum Collection Vitra Design Museum.

Nedan till höger:
Studio 65, *Capitello*, 1971.
© Studio 65. Vitra Design Museum Collection Vitra Design Museum.

Film, design, musik, litteratur, arkitektur, måleri, skulptur, fotografi ... På Moderna Museet slår vi broar mellan konstarterna. Det är ofta mer spännande att synliggöra bildkonstens dialog med andra discipliner än att betrakta den som något isolerat. Ja, det är ofta helt nödvändigt att påminna om film, litteratur och filosofi för att förstå bildkonsten under en period. Det är uppenbart i surrealismen. Det blir tydligt igen i popkonsten och postmodernismen. Saker och ting hänger ihop. Ibland öppnar en målning ett helt kosmos, men den förblir en fasett i ett större kulturellt sammanhang.

Det här är en etablerad tradition på vårt museum, och under de senaste åren har vi skapat en rad utställningar och projekt som verkligen betonar konstarternas samspel. Förra sommarens Bucky Dome i trädgården blev en experimentell scen för musik och performance. Många av arrangemangen gjorde publiken så delaktig att gränsen mellan konstnär och betraktare suddades ut.

Några av årets stora utställningar slår liknande broar: Le Corbusier lät sig inspireras av snäckor och andra strandfynd. Han tecknade, målade, skapade skulpturer, byggnader, stadsdelar, ja hela städer. Vårens utställning om den store arkitektens hemliga laboratorium visade hur vissa former vandrar mellan de olika materialen och teknikerna: en snäckas organiska morfologi dyker upp i bilder, träskulpturer och arkitektoniska element. Le Corbusier, en av modernismens mest tongivande och kontroversiella profiler, var också en av förra seklets mest överambitiösa totalkonstnärer.

Sommarens stora satsning, *Pop Konst Design*, visar upp andra sätt att överskrida gränser. Idag är det uppenbart att popkonsten är en av efterkrigstidens mest inflytelserika konstriktningar och dess bilder fortsätter att påverka förståelsen av vår kulturella identitet. De som kom att kallas popkonstnärer fann motiv i sin vardag, i Hollywoods bildvärldar, i massmedia, reklam, kommersiella symboler och logotyper skapade av formgivare. Popkonstens bildvärld och strategier fung-

erade i sin tur som inspirationskällor för formgivare. *Pop Konst Design* utforskar dialogen som uppstod mellan konst och tillämpad konst, mellan skulptur, måleri, fotografi och design. Den omfattar verk från tidigt 1950-tal till början av 1970-talet och inkluderar några av världens mest uppmärksammade konstverk och designföremål från denna period.

Moderna Museet har en av världens viktigaste samlingar av popkonst. Vi är övertygade om att vi alla kommer att se dessa för Stockholmspubliken välbekanta konstverk på ett rikare sätt genom att skapa en ny dialog med en värld av objekt som faktiskt har en användning: möbler, lampor, telefoner. En liknande förbindelse mellan bruksföremål och konst skapas av konstnärerna Tobias Rehberger och Rivane Neuenschwander som kommer att bli synliga i museets foajé i sommar. Rehberger skapar föremål som är på en gång bruksföremål och skulpturer. För några år sedan gestaltade han Venedigbiennalens café: för honom en stor skulptur som man kan sitta och dricka kaffe i, för

andra en ovanligt förvirrande inredning. För Moderna Museet har han skapat ett stort antal nya lampor som kommer att förändra utseendet på vår entré under en tid. Neuenschwander har i dialog med en grupp studenter från Nyckelviksskolan producerat möbler inspirerade av svensk almoge. Vi tar snart avsked från vår gamla espressobar och välkomnar dessa svenskbrasilianska hybridobjekt som vi hoppas blir roliga att se på och sköna att sitta på.

Ett av höstens projekt handlar om ett annat möte, det mellan litteratur och konst. En helt ny litteraturfestival skapas just nu i samarbete med Moderna Museet, och under en livlig helg kommer författare från hela världen att presentera sina texter i dialog med konsten isalarna. Ord och bild, språk och objekt. Ja, på Moderna Museet slår vi broar mellan konstarterna. □

Daniel Birnbaum är överintendent på Moderna Museet.
Ann-Sofi Noring är vice museichef på Moderna Museet.

Till vänster:
Tobias Rehberger, *Cumulus
Infection 9M0, studio view*, 2013.
© Tobias Rehberger.
Courtesy: neugerriemschneider

Till höger:
Rivane Neuenschwander, *Untitled
(Vernacular Furniture Sweden)* 2012,
2012.
© Rivane Neuenschwander.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén

Ljusa tider för foajén

Den 4 juni invigs Moderna Museets och Arkitektur- och designcentrums (f.d. Arkitekturmuseet) nyinredda gemensamma foajé i Stockholm. Tillsammans med konstnären Rivane Neuenschwander har ungdomsprojektet Museum Museum skapat en ny gestaltning av foajén och kaffebaren. I samband med denna transformation donerar också Moderna Museets Vänner ett nytt verk till samlingen, en ljusskulptur av Tobias Rehberger.

Text av Ulf Eriksson

De flesta som besöker Moderna Museet i Stockholm kommer in genom den stora entrén från Exercisplan. När du väl kommit in genom de stora glasdörrarna möts du av en mängd intryck och möjligheter. Kanske slås du av doften från en nyss dragen espresso i kaffebaren på din vänstra sida. Kanske dras du till butiken eller restaurangen. Kanske går du direkt till kassan. Alternativen är många.

På många sätt är ett museums foajé dess ansikte. En första snabb blick över lokalen och förstagångsbesökaren börjar redan skapa sig en bild av vad det är för ett museum man kommit till och vilka sociala regler som gäller här. Arkitektur och design talar till oss. Formen bär på mening. Flera utställningar vi visat på Moderna Museet under de senaste åren har berört frågor om vem som äger tillträdet till det offentliga rummet och på vems villkor, vi kan nämna utställningarna med Klara Lidén och Le Corbusier som ett par exempel. Diskussionen fanns i huset.

När Moderna Museets Lena Malm, som under flera år arbetat med gymnasieungdomar och unga vuxna i projekt som Zon Moderna och Studion, ville föra ihop våra unga publikers skapade hon, tillsammans med Förmedlings chef Camilla Carlberg, Museum

Museum, ett processinriktat projekt för ungdomar och unga vuxna. De tidigare projekten hon arbetat med hade varit knutna till specifika rum i museet men med det nya projektet ville man låta deltagarna utforska och ta del av fler rum och aspekter av museet. En av de miljöer som diskuterades, och som många upplevde behövde en aktivering och omdaning, var museets ansikte, foajén. Detta blev starten på en rad projekt som kom att handla om gestaltning, kommunikation, makt och rum. Ganska snart utkristalliserades en idé om att låta de unga människorna utforska platsens politik och tillsammans med konstnärer också arbeta fram idéer om hur museets foajé skulle kunna se ut.

Då den befintliga inredningen fått sina törnar under nästan tio i tjänst och behövde rustas upp i år fanns det plötsligt en möjlighet att övergå från teori till praktik. Kanske kunde vår unga publik vara med att skapa en alternativ miljö tillsammans med några rutinerade, internationellt verksamma konstnärer. Redan tidigt komden brasilianska konstnären Rivane Neuenschwander och den tyske konstnären Tobias Rehberger på tal.

Neuenschwander var aktuell för den kommande utställningen *Explosion* på Moderna Museet i Stockholm och Rehberger hade jobbat tillsammans med

Daniel Birnbaum då han var curator för Venedigbiennalen 2009. Rehberger skapade där inredningen i ett sinnesomstörtande, i det närmaste psykedeliskt kafé.

Rätt snart inleddes ett djupare samarbete med Rivane Neuenschwander, som höll kontakt med projektdeltagarna i Stockholm via skype. Studenter från Nyckelviksskolan knöts till projektet. Deras kunskaper i att arbeta med trä och möbelsnickeri blev centrala. Två svenskbrasilianska formgivare och konstnärer, Laercio Redondo och Birger Lipinski knöts också till projektet. De blev en länk mellan Sverige och Brasilien och mellan lärande och professionellt miljögestaltande.

Så nu under försommaren är det dags att presentera vad Museum Museum kommit fram till. *Untitled (Vernacular Furniture Sweden) 2012* är det namn projektet har fått. Genom att studera svenska allmogemöbler och göra samtida översättningar av de gamla formerna tog man fram ett antal sittmöbler och bord som kommer att bli inredning i foajéns kaffebaren. Det långa bordet som varit fäst vid kaffebaren får ge vika för de nya möblerna.

Även belysningen i foajén kommer att bytas ut. Nu fick man en möjlighet att återknyta kontakten med

Tobias Rehberger, bland annat känd för sina fantastiska lampor som både är konstverk och ljusarmaturer. Dessa eftersökta ljuskällor lyser inte bara upp kaféer, de lyser också upp varje konstsamling de hamnar i. Därför har Moderna Museets Vänner, i dialog med museet och konstnären, skjutit till medel för att en sådan ljus-skulptur ska kunna köpas in till Moderna Museets samling. I samband med förvärvet lånar Tobias Rehberger också ut ett antal lampor till Moderna Museet under obestämd tid. Lampornas konstfulla spiraler, som ni kan se på bilden här intill, kommer att kasta intrikata skuggor omkring sig på foajéns tak och väggar beroende på i vilken höjd de trettio ljuskällorna som hör till verken installeras. Som medlem i Moderna Museets Vänner får du naturligtvis vara bland de första att komma och använda den nya miljön tillsammans med konstnärerna och ungdomarna som varit med i projektet. Invigningen äger rum den 4 juni kl 18–20. Därefter blir det Moderna Bar kl 20–24. Hoppas vi ses i lampornas sken! □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Pulserande koordinatsystem på *Piazza Moderna*

Steg för steg tar omgivningen runt Moderna Museet Malmö form och tids nog kommer platsen framför museets entré att få ett nytt namn. Men innan dess kommer en roterande skulptur av Leif Bolter på plats och sätter snurr på tillvaron för besökare och grannar.

Text av John Peter Nilsson

Till vänster:
Moderna Museet Malmö
Foto: David Borland

Nedan:
Leif Bolter,
Pulserande koordinatsystem, 1969–1978.
© Leif Bolter/BUS 2013.

Leif Bolter, *Pulserande koordinatsystem*, 1969–1978.
Fotomontage: Moderna Museet/Åsa Lundén.
© Leif Bolter/BUS 2013

Den lilla platsen utanför Moderna Museet Malmö tillkom i en ganska sen fas i samband med ombyggnaden av före detta Rooseum. Sedan invigningen har museet dock sneglat på den med tanke på en eller flera utomhusskulpturer. Nu blir det äntligen verklighet. Leif Bolters *Pulserande koordinatsystem* från 1969–78 kommer inom en snar framtid finnas där genom bidrag från Gatukontoret och Malmö Förskönings- och Planteringsförening. Skulpturen ingår i museets samling och har tidigare visats bland annat utomhus på Skeppsholmen.

Skulpturen består av tre blåvitrandiga rör, cirka sju meter långa, som strålar samman vid sina mittpunkter. Rören snurrar långsamt och jag föreställer mig att skulpturen kommer att få hela utomhusmiljön framför museet att röra sig. I slutet av 60-talet och början av 70-talet arbetade han med just kinetiska strukturer som förefaller både expandera och implodera samtidigt. Sedan dess har Leif Bolter gjort ett stort antal

offentliga utsmyckningar, inte minst monumentet till minne av Anna Lindh på Medborgarplatsen i Stockholm och delar av utsmyckningarna i Södra länkens tunnlar i Stockholm, båda 2004.

Den så kallade Östra staden står i fokus för Malmös stadsplanering för tillfället, bland annat genom en ombyggnad av både inom- och utomhusmiljön i Kvarteret Caroli. Moderna Museet Malmö ligger runt hörnet och det finns förhoppningar om att ytterligare ta till vara på miljön runt museet i samråd med Malmö stad. I samband med ljusfestivalen *:by Light* i vintras projicerade till exempel David Krantz animerade bilder på fasaderna runt platsen, med lyckat resultat. Men först måste platsen döpas. Sedan länge fanns Piazza Moderna på förslag. Men det blir det inte. Men kanske Ola Billgrens plats eller varför inte – Skulpturtorget. □

John Peter Nilsson är chef för Moderna Museet Malmö.

Till höger:
Öyvind Fahlström, *ESSO-LSD*, 1967.
© Öyvind Fahlström/BUS 2013. Foto: Moderna
Museet /Albin Dahlström

Andy Warhol, *Mao*, 1972.
© 2013 Andy Warhol Foundation for the Visual
Arts/ARS, New York/BUS. Louisiana Museum
of Modern Art. Deponering/Long-term loan:
Museumsfonden af 7. december 1966

Tom Wesselmann, *Smoker Banner*, 1971.
© The Estate of Tom Wesselmann/BUS 2013.
Private collection/Siegen. Fotograf okänd

Nedan till höger:
Studio 65, *Bocca*, 1970.
© Studio 65. Vitra Design Museum
Collection Vitra Design Museum.

Nedan:
Guido Drocco and Franco Mello,
Cactus Verde, 1972.
© Gufram, Vitra Design Museum

När **POPOP** poppade opp

I sommar intar popkonsten Moderna Museet i full skala, och den kommer i sällskap av designföremål från tiden. Curator Matilda Olof-Ors för oss tillbaka till tiden för popens födelse och hjälper oss att reda ut begreppen inför sommarens stora utställning med verk från Moderna Museet, Louisiana och Vitra Design Museum.

Text av Matilda Olof-Ors

”Är det möjligt att hitta på NÅGOT ANNAT NAMN ÄN POPOPOPOPOPOPOPOPOPOPOPOPOPO?” Den svenske ingenjören Billy Klüver ställer lätt uppgiven frågan i ett odaterat brev till Moderna Museets chef Pontus Hultén. Klüver befinner sig i början av 1960-talet i USA och brevledes formas planerna på att tillsammans göra en utställning med den nya amerikanska konsten på Moderna Museet. Så småningom enas man om titeln *Amerikansk popkonst* – 106 *former av kärlek och förtvivlan*. Utställningen öppnar på Moderna Museet den 29 februari 1964 och kom att lägga grunden till popkonstens introduktion både i Sverige och i Moderna Museets samling.

Nästan 50 år senare återvänder popkonsten i sommarens utställning *Pop Konst Design*, men nu på ett nytt sätt. För första gången presenteras, i stor skala, konst sida vid sida med designföremål från samma tid. *Pop Konst Design* utforskar den intensiva dialog som uppstod mellan de två fälten och omfattar drygt 80 konstverk och ungefär lika många designföremål, från tidigt 1950-tal till början av 1970-talet.

Många tror att popkonsten föddes i New York men det var faktiskt i London allt började. Vardagens väl-

bekanta visuella kultur – skyltar, reklam, TV, film, serietidningar, tidskrifter och förpackningar, uttryck som sällan återfanns i den etablerade konsten – fångade intresset hos en grupp unga konstnärer, kritiker och arkitekter i London. Gruppen fick senare namnet The Independent Group och mellan åren 1952 och 1955 arrangerade de seminarier och föreläsningsserier med teman som teknologi, informationsteori, reklam, mode, designhistoria och film. Gruppen organiserade även tre utställningar vid Institute of Contemporary Art (ICA) i London. Bland medlemmarna fanns skulptören Eduardo Paolozzi, konstnären Richard Hamilton, arkitekterna Alison och Peter Smithson och konstkritikern Lawrence Alloway. Medlemmarna strävade efter att etablera en gränsöverskridande estetik som bejakade den moderna kulturens alla aspekter. 1956 organiserade de den idag legendariska utställningen *This is Tomorrow* vid Whitechapel Art Gallery i London, till vilken Richard Hamilton skapade det idag ikoniska collaget *Just what is it that makes today's homes so different, so appealing?*

Via Hollywoodfilmer, reklam och reportage i tidskrifter hade det av kriget hårt prövade brittiska folket

försetts med bilder av det utopiska och materiellt välmående amerikanska samhället. Storbritannien hade stora skulder efter kriget och antalet varor på ransoneringslistan växte. 1948 kom USA till undsättning genom Marshallhjälpen. Det fanns även ett egenintresse i insatsen från USA:s sida: ett ekonomiskt stabilt Europa var en potentiell marknad för amerikanska exportprodukter. Det var också ett sätt att marknadsföra den amerikanska livsstilen och därigenom motverka att Sovjetunionen och kommunismen vann ökat inflytande.

Under 1950-talet exploderade konsumtionen i USA och Europa. Varor tillverkade av moderna material blev statusmarkörer för en ny och rikare livsstil. Allt fler ville att deras ambitioner och preferenser skulle speglas i till exempel heminredningen och producenterna var inte sena att utöka sortimenten ytterligare. Nya material som till exempelvis olika typer av plaster möjliggjorde fler uttrycksmöjligheter för formgivarna och den allt mer globaliserade marknaden gav dem en självklar plats i den kapitalistiska ekonomin. Många konstnärer hade en bakgrund inom reklam, grafisk design eller formgivning. Influenser, strategier och inspiration utbyttes frekvent mellan konstnärer och formgivare.

Billy Klüvers tveksamhet till att ge utställningen på Moderna Museet ett namn med ordet pop i sig speglar hur det som idag kallas popkonst vid tiden beskrevs i USA med en rad olika termer: Popular Realism, Neo Dadaism, Facultism. I Italien användes termen Poly-materialism och i Frankrike Nouveau réalisme. Den amerikanska pressen skrev om Factual artists, Commonists, Vulgarists och New Dreamers. Begreppet ”Pop art” hade introducerats i Storbritannien redan vid mitten av 1950-talet av Lawrence Alloway och Richard Hamilton men användes snarare för att beskriva populärkultur och massmedieprodukter i stort än specifikt konst.

Dagens betydelse av termen etablerades först kring 1962 och ofta nämns ett omskrivet symposium på MoMA i New York som avgörande för etablerandet. ”Popkonst, i dagsläget en källa för stor kontrovers mellan konstnärer, samlare och kritiker, är ämnet för ett symposium på Museum of Modern Art den 13 december 1962.” Pressmeddelandet skickades ut från New Yorks ledande konstmuseum knappt två veckor innan debatten skulle äga rum, och precis i dagarna efter att en omdebatterad utställning med namnet *Factual painting & sculpture* stängt vid det ansedda Sidney Janis Gallery. New York Times kritiker Brian O’Doherty slog fast att ”med denna utställning är ’popkonsten’ officiellt här”. Flera av de idag kanoniserade amerikanska popkonstnärerna medverkade i utställningen: bland andra Andy Warhol, James Rosenquist, Claes Oldenburg och Roy Lichtenstein. Vid utställningen visades även verk av en rad europeiska konstnärer som britten Peter Blake, den franske konstnären Martial Raysse, och den i New York verksamme svenske konstnären Öyvind Fahlström. Utställningen väckte starka reaktioner och så gjorde även det faktum att galleristen Sidney Janis företrädde några av de främsta abstrakta expressionisterna som ditintills dominerat New Yorks konstscen. Uttrycken kunde knappast vara mer olika.

Den abstrakta expressionismens fokus på subjektets unika uttryck sågs som ett akademiskt måleri. Detta kan jämföras med popkonsten som i MoMA:s pressmeddelande beskrevs som

en internationell konstform besläktad med dadaist-rörelsen, som använder vardagliga objekt hittade i källor som annonser, billboards och seriestrippar. Objekten som avbildas i målningar och assemblage inkluderar populära föremål som den amerikanska flaggan, Coca-Colafaskor, Campbellsoppburkar, Marilyn Monroe, figurer från seriestrippar, hamburgare och pajer.

Symposiets initiativtagare och moderator var Peter Selz, intendent för måleri och skulptur på MoMA. I pressmeddelandet klargjorde Selz att ”diskussionen, som primärt behandlar amerikanska konstnärer, kommer att analysera rörelsens estetik och dess värde som en betydelsefull kommentar till det samtida livet, likväl som den problematiska relationen till masskulturens konst”. I publiken satt bland andra Marcel Duchamp, John Cage, Robert Rauschenberg, Roy Lichtenstein, James Rosenquist och Andy Warhol. Den ende av de fem paneldeltagarna som försvarade popkonsten var Henry Geldzahler, assisterande intendent för amerikansk konst vid Metropolitan Museum of Modern Art. Han konstaterade att eftersom

vi lever i ett urbant samhälle, konstant exponerade för massmedia [...] är popkonst oundvikligt. Om vi, i denna konst, letar efter ställningstaganden som bekräftar eller tar avstånd från vår kultur, efter satir eller glorifiering [...] så förenklar vi [...] Poängen är inte att göra en direkt och slutgiltig värdering utan att tillåta möjligheten att detta ämne och dessa tekniker är, och kan vara, legitima ämnen och tekniker för konst.

Tidigt etablerades en grupp bestående av ett fåtal manliga konstnärer som snabbt kom att kanoniseras som popkonstnärerna med stort P. Deras konst har på många sätt fungerat som måttstock för vad som anses vara popkonst – tvärtemot popkonstens bejakande av vardagens mångfald av visuella uttryck och material. Denna selektering har resulterat i att konstnärer (varav många kvinnor) som valt andra uttryck eller material länge exkluderats ur konsthistorien. När *Pop Konst Design* öppnar på Moderna Museet kommer besökarna bland annat att kunna se den svenska konstnären Barbro Östlihns målningar och en av österrikaren Kiki Kogelniks bemålade, skulpturala bomber. Båda konstnärerna var verksamma i New York under 1960-talet. Utställningen introducerar också den amerikanska konstnären Jann Haworths textila skulpturer för första gången i Sverige. Jann Haworth kommer att gästa Moderna Museet i september.

Inför öppningen av utställningen *Amerikansk popkonst – 106 former av kärlek och förtvivlan* publicerade man i 1964 års Bulletinen, som då kallades Meddelande till Moderna Museets Vänner, följande meddelande:

PRESSTOP!

Vi har i det sista ögonblicket mottagit följande telegram:

NEW YORK 5.2
SWEDEN NEXT TO BE CONQUERED STOP
ATTACK ON MUSEUM OF MODERN ART
IN STOCKHOLM FEBRUARY 29TH STOP
YOU’LL GET TO KNOW THAT POP IS GO
STOP JIM DINE ROY LICHTENSTEIN CLAES
OLDENBURG JAMES ROSENQUIST GEORGE
SEGAL ANDY WARHOL TOM WESSELMAN

I sommarens utställning *Pop Konst Design* kommer du, liksom för snart 50 år sedan ”get to know that pop is go”!□

Matilda Olof-Ors är assisterande intendent vid Utställningar & samling på Moderna Museet.

Pop Konst Design Stockholm 29 juni–22 september 2013. Utställningen är organiserad av Vitra Design Museum, Weil am Rhein, Tyskland och Moderna Museet i samarbete med Louisiana Museum of Modern Art, Humlebæk, Danmark. *Pop Konst Design* kommer efter Moderna Museet att visas på Barbican Art Gallery i London.

Curator: Mathias Schwartz-Clauss, Vitra Design Museum.
Curator Moderna Museet: Matilda Olof-Ors.

Matilda Olof-Ors.
Foto: Åsa Lunden/Moderna Museet

Jann Haworth, *Cowboy*, 1964.
© Jann Haworth. Foto: Pallant House Gallery/Duncan McNeill

Fotografi ur Jann Haworths arkiv.

Surrealism ... >>

Jann Haworth är en av konstnärerna i *Pop Konst Design*. Som tonåring reste hon från Los Angeles till London och hamnade mitt i popkonstscenens epicentrum. Bland annat gjorde hon tillsammans med Peter Blake det berömda omslaget till Beatles album *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*. Bulletinen bad henne att ge en insiderbild av det Swinging London som en gång var.

Text och bild av Jann Haworth

Detta uppslag:
Fotografier ur Jann Haworths arkiv.

... på riktigt

Ska man vara ärlig om "Swinging London" på 1960-talet så var det ett surrealistiskt årtionde även utan droger.

Var ska man ens börja? ... Kanske med ...

Twiggy ... och the Jiggery Pokery Man?

Beatles och Hitler?

Marianne Faithful som klädde ut sig till Morgan Le Fay och retade upp kyrkoherdarna?

Piratraddon

Kim Novak, Paddy Chayefsky och picknicken med persikopaj?!

Eddie Robinsons födelsedagskalas och pekinganka ...

Screaming Lord Sutchs parlamentsvalskampanj med kvinnliga tamburmajorer

Bruce Lacey's handklappningsmaskin

Frihetens loska i ansiktet på Hollywood Babylon-författaren Kenneth Anger?

eller ... den jamaikanska tjejen som rullade cigarrer på låren när hon satt i Brandos knä, tittade på Chaplin och gapskrattade

eller ... den halva flaskan rödvin som spilldes i knät på mig [över min egenhändigt förfalskade "Courrèges-dräkt" i vit ull] när den kinesiska servitören lamslogs av min middagskavaljer: Tony Curtis

eller ... kanske slaktaren i Smithfield som väntade på "tuben" i Holborn i vita nerblodade arbetskläder, med ett par grisöron fastnålade på vardera sidan av slaktarmössan.

Nej ... Prince Monolulu, "tipsaren", som på Londons tunnelbana i komplett afrikansk kungadräkt ropade ut: "Jag har en häst" [Var var du, Rikard III, när din häst äntligen hittats? Nu vet vi: under en parkeringsplats].

Fast kanske Quentin Crisp sammanfattar alltihop med sitt rosa hår och orangea pancake?

Men varför ska man lita på en strandhoppa och misslyckad pompomflicka från landet som världsrymden anföll och låta henne plocka russen ur en kändis-späckad ungdom? Och påminner inte det på ett trött-samt sätt om Andy Warhols kändiskommers? Och än sen då?

Vem är till exempel Ida Barr? Hon var jätteberömd på sin tid ... Hon sjöng "Life is Just a Bowl of Cherries" och satte punkt för Music Hall-epoken på The Met på Edgware Road 1963. Russin eller körsbär. "Live and laugh at it all", sjöng Ida Barr: "Lev och skratta åt alltihop". Och berömmelsen bleknar när ridån går ner.

"Men hur var det PÅ RIKTIGT?"

London luktade kattpiss ... fast kanske inte katt egentligen, utan ligusterhäckar ... cigaretter och askkoppar ... rökare och lukten av bryggeriernas humlekok ... humlet som i sin tur förvandlades till avslagen öl

i pubarnas heltäckningsmattor ... lukten av nybakat bröd, flottig fisk och **stenkol**. Sista gången ärtsoppsdimman lamslog London var i november-december 1962. Sylvia Plath dog i februari 1963, tvärs över gatan från min ateljé.

Slade School of Fine Art luktade terpentin och oljefärg, blöt gips och modeller ... sen var det plötsligt akrylfärg och glasfiber och vi vägrade modellteckning. OCH en värld av möjligheter gick förlorad.

Manliga studenter försökte dricka en fyra-fem liter öl per kväll för att bevisa sin manlighet. Dagen efter vacklade de bakfulla in på Slade, smet förbi vaktmästaren, kom för sent ... och spydde på sin saggiga baconflinande stekta ägg frukost.

Exotiska grejor låg och lurade i sjabbiga kvartar ... en student från Australien hade till exempel en låda aboriginska "andestenar" under sängen. Jag tyckte det var hemskt, för på UCLA hade jag sett filmerna hans pappa gjort på 1920-talet om Australiens urbefolkning. Och jag mår fortfarande dåligt när jag tänker på de dödas andar, på drift i en pappkartong i närheten av Tottenham Court Road.

Men 1960-talssoundet då? När jag kom till London 1961 så var det skiffle. Patetiskt, tyckte jag som var uppfödd på Chuck Berry, Bo Diddley, Wee Willy Wayne, The Penguins ... Brittisk skiffle! Va? "Pick a Bale of Cotton"??? England älskade Cliff Richard, och Tommy Steele var "den fattiges" Elvis, söta formstöpta vita sånggossar. Som en entusiastisk, välinformerad missionär på tidsresa importerade jag Chuck Berry, Gene Vincent, Big Bopper och hoppades lära de brittiska infödingarna om den äkta varan.

Nån lyssnade på Beatles som jag tyckte lät som Everly Brothers. Jag gav dem en chans och tog med mig en Beatles-lp till Los Angeles hösten 1963 men ingen bryddesig. På fester i London dansade man på den tiden till Supremes och Motown. Ronettes med Phil Spector som producent: kvinnor som sjöng – det var

inne. De rockade hårdast på Londons konsertscener ... Roy Orbisons hjärta blödde och vi grät. Beatles, Kinks, Who, Rolling Stones, Pretty Things, Animals, Freddie and the Dreamers, Gerry and the Pacemakers ... var fanns de brittiska kvinnorna? [PS. Dusty Springfield-Cilla Black-Marianne Faithfull] Det blev ett nytt ömsesidigt kulturutbyte mellan USA och Storbritannien.

Enligt *Time Magazine* och *Life* var London "Swinging" [OBS! Det var amerikanerna som berättade det för London] och tanken blev verklighet. Terry Southern, Timothy Leary, Marlon Brando, Tony Curtis, Bunny Club – de kom och gick ... våra unga stjärnor ... kom och gick, erövrade New York, Los Angeles ...

Erövringar i hår, mode, bildkonst, komiker, författare, musiker: stjärnbanerets stjärnor av ALLA slag kom och gick och fotografierna och filmmakarna följde efter. Lustigt nog var det ju dramatikererna som tände stubinen i slutet av 1950-talet och början av 60-talet. Beckett, Pinter, Wesker, Jeremy Sandford och galningarna i "Beyond the Fringe" och "An Evening of British Rubbish". De killarna drog uppridån och arbetarklassens skaparkraft trängde sig in på våra scener och blomstrade.

Ett svepande penseldrag skulle förvandla det hela till myt, en oblodig konstrevolution kanske. Efterkrigstidens stärkta arbetarklass gjorde uppror med målarpenslar, minikjolar, elgitarrer, trummor [trummor finns alltid med i revolutioner], saxar, manus, kameror, stormade de konservativa barriaderna viftande med sina strumpbyxor. De kapade åt sig pengarna, limousinerna, strålkastarljuset, lyxvillorna ... och slängde ut överklassen från deras lantegendomar, invaderade varanda Hall of Fame ... Tate, EMI, snodde varje platina-skiva, Grammy, Golden Globe, Oscar, stormade BBC och Palladium (och fick själva drottningen att rassla med sina glaspärlor) ... MEN

Sen då? Hur slutade det? Varför slutade det? Det blev för mycket "Peace, man".

Vi lekte Marie Antoinette på Englands idylliska landsbygd och gav upp våra röda flaggor ... och ännu mer osannolikt: adelstitlar delades ut [!] och togs emot: Sir Paul, Sir Mick, Sir Cliff.

Glaspärlorna blev äkta pärlor igen. Och bevarades av etablissemang och återbördades till den "rättmätiga ägaren", trots att de en kort stund kastats för svin.

Hur nära var vi egentligen att ändra på det skiktade medeltidssamhället? Betyg: drottning och överklass finns fortfarande kvar ... de är rikare än nånsin och åker inte cykel. De konservativa har regeringsmakten igen. Har skolan blivit bättre? Bostadssituationen? Kollektivtrafiken? Håller lönerna jämn takt med levnadskostnaderna? Vården? Har du råd med ... fisk? Vilken fisk?

Gå ut på nätet ... kolla in Joni Mitchell på YouTube, 1970, "Both Sides Now", hon godkändes förresten aldrig av 1960-talets brittiska trendnissar. Infoga England i sångtexten så här: "I've looked at England from both sides now, from near and far and still somehow, it's life's illusions I recall, I really don't know England ... at all." "Jag har sett England från båda håll, från nära och fjärran och ändå är det livets illusioner som jag minns ... jag vet egentligen ingenting om England ... alls." □

Jann Haworth är en amerikansk konstnär född 1942. Hon är en pionjär inom mjuk skulptur och deltar i *Pop Konst Design* med verket *Cowboy* från 1964. Fredag 20 september gästas Haworth museet och berättar om *Cowboy* i utställningen. Lördag 21 september deltar hon i ett samtal i auditoriet.

Översättning: Magnus Nordén

Du kan läsa Jann Haworths engelska originaltext *REAL SURREAL* på vår hemsida: modernamuseet.se/mmv.

Rock My Religion 30 år!

I år är det 30 år sedan Dan Graham sammanställde sin moderna klassiker *Rock My Religion*. Vad få vet är att videofilmen delvis producerades av Moderna Museet. I sommar kommer Dan Graham till festivalen Stockholm Music & Arts. Han kommer då att delta i ett samtal om *Rock My Religion* på Moderna Museet där vi också visar filmen.

Text av Catrin Lundqvist

Vi är stolta och glada över att Dan Graham kommer att närvara och diskutera sin film *Rock My Religion* från 1982–84 tillsammans med några väl valda gäster i sommar. Filmen firar nämligen 30-årsjubileum i år. Samtalet kommer att ske i samband med att Stockholm Music & Arts äger rum på Skeppsholmen den 2–4 augusti. Dan Graham säger att han ser fram emot att komma till Moderna Museet och samtala om *Rock My Religion* i samband med en screening av filmen på museet.

Dan Graham är född 1942 och bor i New York. Vid sidan av sin video är han mest av allt känd för sina glas-paviljonger som han har arbetat med sedan 1960-talet. En av hans vackra och intrikata paviljonger finns installerad i Tyghusgången mellan Moderna Museet och Östasiatiska museet. *Pavillion Sculpture II* från 1984 är gjord av spegel- och fönsterglas insatta i ett ramverk av aluminium placerat på ett trägolv. Det är en spännande och förvirrande upplevelse att träda in i den.

Filmen *Rock My Religion* är också en spännande historia. Den kom till med finansiellt stöd från Moderna Museet. Dan Graham var inbjuden som en av flera utställare till den legendariska utställningen *Flyktpunkter*, 1983–1984, curerad av museichefen Olle Granath. I ett samtal med Olle Granath om utställningen

berättar han att Dan Graham frågade om museet kunde ge produktionsstöd för att färdigställa en film han höll på med. 5000 dollar beviljades mot att Moderna Museet skulle stå som medproducent till verket. Men Dan Graham skriver i mejlväxling med mig: "Jag har inget minne av att ha fått pengar från Moderna Museet till produktionen av *Rock My Religion*, men ibland byter pengar händer."

Rock My Religion har blivit en kultfilm. Det beror främst på kombinationen av alla kända artister och konstnärer som medverkade i den och på filmens samhällsanalytiska budskap. Frontfigur är rockartisten, konstnären och poeten Patti Smith. På min fråga till Dan Graham om han kände Patti Smith svarar han: "Jag kände inte Patti Smith personligen. När jag gjorde *Rock My Religion* letade jag efter en feministisk hjälte. Hon uppträdde inte längre och folk hade glömt bort henne. Jag fick förlita mig på Thurston Moores arkivmaterial om henne. Jag tror att Thurston ville att Kim Gordon skulle bli nästa Patti Smith."

Några dagar senare har Dan Graham kollat upp fakta kring inspelningarna, rättar sig själv och skriver: "Thurston gjorde inte sitt material om Patti Smith själv. Filmklippen kom från bibliotek och från fans som hade spelat in henne på video från tv-program. Många av

konserterklippen hade jag gjort själv med en väldigt billig tidig modell av videokamera.”

Ljudkvaliteten i filmen är stundtals bristfällig, vilket är förståeligt med tanke på hur han kommit över en del av filmklippen. För den som vill fördjupa sig finns Dan Grahams bok *Rock Writings* som Moderna Museets bokhandel har till försäljning i sommar med anledning av jubileumsbesök.

Musiken till *Rock My Religion* är gjord av Kim Gordon och Thurston Moore som bildade gruppen Sonic Youth 1981. Låtarna som ingår i filmen är ”Shaking Hell” och ”Brother James”. Det är lätt att känna igen Kim Gordons karaktäristiska sångstil i de inledande sekvenserna av filmen när hon ropar/sjunger ut uppmaningen: ”Shake off your Flesh!” Glenn Branca medverkar med musiken ”Theme for a Drive through Suburbia”.

Patti Smiths texter, sång och uttalanden om konst, poesi och musik återkommer genom hela filmen. Men även andra musiker som den alltför tidigt bortgångne Jim Morrison talar till kameran. I hans röst och blick ser man hur starkt drogpåverkad han var vid intervju-tillfället. Jim Morrison dog under oklara omständigheter i Paris 1971 och är begravd på kyrkogården Père-Lachaise. Än idag vallfärdar fans till hans grav och i filmen ser vi klipp från gravplatsen där sörjande

kontemplerar. På 30-årsdagen av Jim Morrisons död stängdes portarna till kyrkogården av rädsla för att de hundratals fans som samlats där skulle skada gravplatserna. Insatsen ledde till kravaller.

Den tes som Dan Graham driver i filmen är att rockmusiken och kulturen runtomkring växte fram som en ny sorts religion i den samtid som den speglar. I filmen förekommer texter som beskriver religionens betydelse och som står i relation till rockmusikens enorma påverkan på nya generationers längtan efter frihet och bekräftelse.

Dan Grahams jämförelse mellan rockmusik och religiositet tar den asketiska shakerrörelsen som sin utgångspunkt. Den startade i industrialismens England och kom till USA under den senare delen av 1800-talet. Troende försatte sig i trans genom utlevande rörelser och ibland ledde transen till tungomålstalande. I filmen klipps bilder av shakers i rörelse samman med artister som med sexiga och ibland våldsamma utlevelser uppträdde på rockscener från 50-talet och framåt. Tungomålstalandet jämförs med den extatiska rockartistens hängivna sång.

Sex har alltid legat i luften för de rockande generationerna och naturligtvis gick det stick i stäv med rådande moral i ett samhälle som hämtade sin ideologi

bland annat ur religiösa föreställningar. Många ansåg att ungdomen skulle förledas och rockmusiker liknades vid djävulens redskap av en del dogmatiskt religiösa. Mot slutet av filmen närmar sig Dan Graham hippierörelsen och budskapen om kärlek och fred. För hippies var sex och kärlek synonymt. Den naiva tron på drogers välgörande effekter, som florerade fritt i musik- och ungdomskulturen vid den tiden, var ett annat karaktärsdrag för rörelsen.

Rock My Religion ingår i Moderna Museets film- och videosamling. Videon är 55 minuter lång. □

Catrin Lundqvist är intendent för program vid Förmedling på Moderna Museet.

Festivalen Stockholm Music & Arts äger rum på Skeppsholmen 2–4 augusti. Exakt tidpunkt för screening av *Rock My Religion* och samtal med Dan Graham meddelas senare.

Tisdagsklubben, vernissager och program

Stockholm och Malmö sommaren 2013

Moderna Museet Stockholm

Tisdagsklubben – vår programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar med mera exklusivt för Moderna Museets Vänner. Höstens Tisdagsklubbar startar den 17 september.

Intendent Ulf Eriksson är programansvarig för Tisdagsklubben. Har du idéer och tips om programmet? Kontakta Ulf, u.eriksson@modernamuseet.se.

Maj

24 maj kl 18–20

>Öppen vernissage

MOMENT – TALA MADANI *Rip Image*
Kl 18.30 samtal med Tala Madani och curatörerna Joa Ljungberg och Andreas Nilsson. Exklusiv möjlighet för medlemmar i MMV att köpa en signerad och numrerad edition av Tala Madani. Utställningen pågår 25 maj–27 oktober.

Plats: I samlingen. Ingång via huvudentrén. Moderna Bar öppen till kl 24.
Fri entré

24–25 maj

Fredag 24 maj 16.00–18.10

Lördag 25 maj 10.15–17.40

>*Symposium Hilma af Klint*

The Art of Seeing the Invisible – On Hilma af Klint and Other Visionaries

Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse för allmännyttiga ändamål arrangerar tillsammans med Moderna Museet ett internationellt vetenskapligt symposium med konsthistoriker, idéhistoriker och religionshistoriker i syfte att fördjupa diskussionen kring Hilma af Klint och hennes samtida influenser. Föreläsningarna belyser tidsandan kring sekelskiftet 1900 och inflytandet av andliga idéströmningar på både vetenskapen och konsterna. På vilket sätt påverkades de då ledande konstnärerna som Kandinsky, Malevitj, Mondrian och många andra av den framträngande naturvetenskapen och moderniteten i kombination med samtidens stora rörelser som teosofin och antroposofin, i likhet med Hilma af Klint?

Föreläsare: dr Marty Bax, dr Tessel Bauduin, professor Thierry de Duve, professor Briony Fer, dr Victoria Ferentinou, professor Wouter Hanegraaff, professor Stephen Kern, Gary Lachman, professor David Lomas, dr Iris Müller-Westermann, professor Andrei Nakov, dr Marco Pasi, professor Raphael Rosenberg, professor Christoph Wagner, professor Helmut Zander m fl.

Plats: Auditoriet
Språk: Engelska
Fri entré, begränsade platser

Juni

4 juni kl 18–20

>*Invigning av Untitled (Vernacular Furniture Sweden) 2012 av Rivane Neuenschwander och lampskulpturer av Tobias Rehberger.*

I närvaro av båda konstnärerna nyinvigs museernas entré och espressobar. I ett samarbete mellan Nyckelviksskolan och Moderna Museets nya ungdomsplattform Museum Museum har man tagit fram ett helt nytt möblemang till Espressobaren utifrån en idé av Rivane Neuenschwander (född 1967 i Brasilien). Tobias Rehberger (född 1966 i Tyskland) har skapat ca 30 lampskulpturer som fyller rummet med ljus och skuggor. Därefter Moderna Bar – releasefest av och med OEI som släpper sitt nya nummer om brasiliansk konst.

Tack till Nyckelviksskolan, Cecilia Darle och Kristoffer Jeglinski. Medverkande elever: Grupp Arkitektur och design: Sergio Alvear, Julia Benon, Elisabeth Berg, Mathilda Clahr, Anna Märta Danielsson, Tina Eklund, Agnes Ersson, Gloria Hao, Jesper Henningsson, Nadezda Karlsson, Teodor Nilson, Anton Normark, Erika Sjödin, Jonna Sten, Fred Wolgers, Jenny Åkerström. Grupp Trä – form och design: Victor Af Wetterstedt, Olle Ahlsén, Sara Bjurström, Peter Camerini, Timothy Eklund, Daniel Fjellman, Dag Heurlin, Josefin Hååg, Per Jensfelt, Sebastian Karlsson, Josefin Lindberg, Emil Nyström, Caspar Reuterswärd, Maria Ström, Sanna Trotsman, Linnéa Werme. Genomförda möbler i *Untitled (Vernacular Furniture Sweden) 2012*: Tina Eklund, Daniel Fjellman, Sebastian Karlsson, Teodor Nilson, Caspar Reuterswärd, Erika Sjödin, Jonna Sten, Sanna Trotsman.

Plats: I huvudentrén.
Moderna Bar öppen kl 20–24.

27 juni kl 19–21

>*Vernissage Pop Konst Design*

Läs hela inbjudan på sista sidan i denna Bulletin. Utställningen pågår 29 juni–22 september. Curatorer: Mathias Schwartz-Clauss och Matilda Olof-Ors.

Visningar av utställningen Pop Konst Design:
Specialvisning av Karin Malmquist, intendent, lördag 29 juni kl 14 och tisdag 3 september kl 17.
Specialvisning av Matilda Olof-Ors, curator, tisdag 17 september kl 17.

Öppna visningar:
Tisdagar kl 12 på svenska och kl 14 på engelska.
Söndagar kl 13 på engelska och kl 15 på svenska.

Augusti

29 augusti–1 september

>*Resa till Venedigbiennalen*

Se inbjudan här intill.

Moderna Museet Malmö

Höstens stora utställning med det ryska avantgardet får ett eget program och Vännerna fortsätter att samarbeta med Moderna Museet Malmö. Därigenom kan vi erbjuda en blandning av både helt exklusiva och gemensamma programpunkter, alltid fritt eller rabatterat för Moderna Museets Vänner. Även om programmet inte är klart vill vi gärna ge er några datum för sommar och höst. Vi återkommer i nyhetsbrev, på hemsidan och i höstens Bulletiner.

Har du idéer och tips om programmet är förslag välkomna till Moderna Museets Vänner Malmörepresentant Nils Svensk, n.svensk@modernamuseet.se

Juli

Tre kvällar i samarbete med Sommarscen, vi fyller innergården och sommarkvällen med film och musik. Preliminärt program:

16 juli

>*Valby Vokalgruppe med visuals (Danmark)*

23 juli

>*Kira Kira med visuals + Dokumentär: Grandma lofi (Island)*

30 juli

>*Senyawa med visuals + Kortdokumentär: Vincent Moon's Senyawa (Indonesien)*

Augusti

29 augusti–1 september

>*Resa till Venedigbiennalen*

Se inbjudan här intill.

September

14 september kl 17–21

>*Vernissage med vännernas timme: Det ryska avantgardet*

28 september kl 18–24

>*Gallerinatten*

Stockholm Literature | Moderna Museet

Boka in två dagar av internationell litteratur och konst i kalendern den 26–27 oktober 2013. Ett urval av de mest läsvärda rösterna från hela världen finns på plats i samtal med andra författare, konstnärer eller vetenskapsmän. Uppläsningar på originalspråk och i svensk översättning blandas med performances under hela helgen på Moderna Museet.

Stockholm Literature | Moderna Museet anordnas av den ideella föreningen Stockholms Litteraturfestival med Moderna Museet som huvudpartner. Övriga samarbetspartners är Dramaten&, svenska förlag, utländska kulturinstitut och ambassader. Festivalen genomförs med stöd från Stockholms stad och Statens kulturråd.

Vill du vara volontär under Stockholm Literature | Moderna Museet?

Vi söker funktionärer som vill hjälpa oss att informera och visa rätt, ta hand om besökare och gäster och göra dessa två dagar till en smidig och givande upplevelse för alla.

Anmäl intresse med en kort presentation av dig själv på adressen: volontar@stockholmliterature.se senast den 17 juni. Ange även telefonnummer. Vi kallar volontärer till ett första möte i början av augusti.

Stockholm Literature
MODERNA MUSEET

Med reservation för ändringar.

Elisabeth Millqvist
Foto: Wanås Konst

Thomas Millroth med hunden Asta
Foto: Ann Blom

Ulf Rollof
Foto: Cecilia Joachimsson

Lena Josefsson
Foto: Oscar Cederin

Daniel Birnbaum
Foto: Åsa Lunden/Moderna Museet

Fåtal platser kvar! Res med Moderna Museets Vänner till Venedigbiennalen

Ciceroner på resan är John Peter Nilsson, museichef Moderna Museet Malmö och Catrin Lundqvist, intendent Förmedling. I år är det dags för den 55:e Venedigbiennalen som i år curerats av Massimiliano Gioni. Som vanligt organiserar Moderna Museets Vänner en resa till biennalen, en av världens största konsthändelser. Det blir fyra fullspäckade dagar i Venedig:

Dag 1. 29 augusti
Avresa med SAS från Stockholm Arlanda kl 07.30 och ankomst Venedig kl 11.20. Mellanlandning i Köpenhamn. Engelsktalande lokalguide assisterar efter passkontroll i Venedig och ledsagar till båtarna. Transfer i privata taxibåtar direkt till fyrstjärniga centralt belägna Hotel Splendid. Framåt kvällen välkomstdrink med tilltugg i hotellets foajé och därefter en gemensam välkomstmiddag på Ristorante Corte Sconta.

Dag 2. 30 augusti
Vi delar in oss i två grupper och åker till Biennalen. Visningar av Giardini av våra ciceroner John Peter Nilsson och Catrin Lundqvist. Biennalen är öppen till kl 18 för de som vill fördjupa sig efter visningarna, på egen hand eller i sällskap med ciceronerna. Lunch och middag på egen hand.

Dag 3. 31 augusti
Vi delar in oss i två grupper och åker till Biennalen. Visningar av Arsénale och ev. paviljonger runt om i Venedig. Lunch och middag på egen hand.

Dag 4. 1 september
Frukost och utcheckning. Förmiddagen till fritt förfogande. Samling i hotelllobbyn klockan 13 för båttransfer till flygplatsen. Flyg från Venedig avgår kl 15.20 (mellanlandning i Köpenhamn) och åter i Stockholm kl 19.20.

Pris per person: 14 460 kr
För dubbelrum för enskilt bruk tillkommer 3 250 kr.

Mer om de praktiska detaljerna och hur du bokar kan du läsa hos arrangören Academica Comparative Studies & Travel. www.academica-cst.se, tel 08-580 390 50

Vi hoppas att ni tagit del av Moderna Museets Vänner VIDEO

Vi hoppas att ni tagit del av Moderna Museets Vänner nya förmån VIDEO, där vi publicerar introduktioner, intervjuer och konstnärssamtal från Moderna Museet, exklusivt för våra medlemmar i Moderna Museets Vänner. TV-producent Andreas Franzén producerar för Moderna Museets Vänner. Vi släpper nu VIDEO no 3 *Scandinavian pain* där du kan följa tillblivelsen och invigningen av Moderna Museets Malmös utställning *Scandinavian Pain*: *Ragnar Kjartansson, Edvard Munch*

Tidigare VIDEOS

Moderna Museets Vänner
VIDEO no 1

Del 1: I filmen ger intendent dr Iris Müller-Westermann en introduktion till utställningen och invigningstalar tillsammans med överintendent Daniel Birnbaum på Moderna Museets Vänner vernissage.
Del 2: Intervju med intendent dr Iris Müller-Westermann och assisterande intendent Jo Widoff om utställningen *Hilma af Klint – Abstrakt Pionjär*.

Moderna Museets Vänner
VIDEO no 2

Intervju med Tala Madani, vars utställning *Rip Image* öppnade på Moderna Museet Malmö 16 februari. Utställningen öppnar i Stockholm 25 maj.

Hur gör man?

För att kunna ta del av videor från Moderna Museets Vänner behöver ni logga in på modernamuseet.se/mmv med ert medlemsnummer och lösenord. Saknar ni inloggningsuppgifter? Klicka på länken ”Glömt lösenord” och fyll i ert medlemsnummer (finns på medlemskortets baksida).

Moderna Museets Vänner Skulpturpris 2013

Årets jury för Moderna Museets Vänner Skulpturpris – K. A. Linds Hederspris har utsetts. Den består av Moderna Museets överintendent Daniel Birnbaum, Moderna Museets Vänner ordförande Lena Josefsson, Wanås Konsts konstnärliga ledare Elisabeth Millqvist, konstnären och tidigare skulpturpristagaren Ulf Rollof samt kritikern och författaren Thomas Millroth. Mer om dem kan du läsa här intill. Det är juryns grannliga uppgift att utse pristagaren bland medlemmarnas nomineringar.

Som medlem i Moderna Museets Vänner har du möjlighet att nominera en kandidat till skulpturpriset. Priset tilldelas en svensk konstnär i vars konstnärskap det skulpturala elementet är centralt. Prissumman om 300 000 kr gör priset till ett av Sveriges största och i november presenteras pristagaren med en utställning på Moderna Museet Stockholm. Nomineringen är öppen fram till den 15 augusti. Skicka din nominering till mmv@modernamuseet.se eller Moderna Museets Vänner, Box 163 82, 103 27 Stockholm.

Årets Jury om skulptur

Elisabeth Millqvist

Hur har ditt förhållande till skulptur förändrats sedan du kom till Wanås med sin skulpturpark?

Skulpturerna på Wanås leder gärna till interaktion. Besökare kliver upp på skulpturerna, går in i dem – det är något man måste förhålla sig till. Därför har mitt intresse för performativ skulptur stärkts, där avsikten är att betraktaren blir en deltagare. Sedan är det klart att skala blir speciellt utomhus och materialval behöver också övervägas. Utifrån naturens speciella förutsättningar är det spännande att se hur konstnärer möter utmaningarna.

Thomas Millroth

Vilken skulptur har påverkat dig mest?
Så många och en enda!? Det måste bli en daglig duo. Mina bokstäver eggas

och vaktas av Liss Erikssons *Negerboxare*, den unge boxaren Omar Thiav, skulpterad i Paris 1949, huksittande, beredd på kamp, form på gränsen till explosion varje sekund; en lätt skakning från tidens koloniala kamp och kulturella medvetande. Sextio år senare skulpterar Linnéa Carlsson *Herculine*, en hen med svärdet höjt mot alla manliga maktanspråk, våld och löjlga poser. Två skulpturer, som förintar allt jag ogillar, vaktar och påminner mig varje dag för att jag ska skriva bättre och hålla huvudet klart.

Ulf Rollof

Vad betydde det för dig att få Skulpturpriset 1993?

Jag kommer ihåg att det verkligen värmdde att ha museet i ryggen, och därmed hemmapubliken som supporters, då jag reste runt och upptäckte konstvärlden.

Lena Josefsson

Vilket är ditt tidigaste minne av skulptur?
Mitt tidigaste minne av skulptur är faktiskt inte av en skulptur. Jag minns Salvador Dalís stora målning *Wilhelm Tells gåta* med stor fasa. Som barn upplevde jag den som en gigantisk skrämmande skulptur som stod placerad mitt i rummet. Målningen är otroligt skulptural. Noteras kan att skulpturpriset delas ut till konstnärer för vilka det skulpturala momentet är centralt, men de kan arbeta i alla möjliga medier och tekniker.

Daniel Birnbaum

Du har visst ett förflutet som skulptur har jag hört. Hur var det?
Mina första minnen av konst är från 1960-talet och allt glider ihop så att jag inte kan skilja Liljevalchs från Levande verkstad och Moderna Museet. Men jag minns att jag hoppade runt bland kuddar och ibland på ett rätt läskigt sätt hamnde underst med kuddar och barn över mig. Jag kan räkna ut nu att dessa minnen måste vara från utställningen Modellen, och jag förstår nu att jag kanske inte bara såg skulptur utan faktiskt också själv var en skulptur.

MODERNA
BAR

GOD ÖL
SKÖN
STÄMNING
HÄRLIG
TERRASS

LÖRDAG SÖNDAG
ÖPPET FRÅN 12

Fredagar från 15
Program på momumat.se

Restaurangen
Moderna Museet

SONJA NILSSON

5 SEP – 1 DEC 2013

FÄRGFABRIKEN

Wanås Konst
– lycka på allvar!

Jeppe Hein och Marilá Dardot bjuder in besökaren i lekfulla verk på djupaste allvar. Upptäck årets barnbok av Jason Diakité & Maria Bajt samt Melanie Smiths & Rafael Ortegas filmverk Xilitla – en tropisk skulpturpark. Missa inte årets Återblick – visningar av konstnärerna från samlingen. Läs mer på www.wanaskonst.se

Välkomna!

WANÅS
KONST

19 maj – 27 okt

Sommarkurs
på persiska
för barn 7–12 år!
Måleri och skulptur

Läs mer på www.modernamuseet.se
Bokning publik@modernamuseet.se
Tel: 08-5202 3501 (tis–fre 10–12)

Denna kupong ger rabatt på ett helt köp i Moderna Museets butik
Gäller 1–30 juni 2013

Välkomna!

Butiken
Moderna Museet

20%

Denna kupong ger 20% rabatt.
Gäller vid ett köptillfälle i Butiken på Moderna Museet i Stockholm eller Malmö (ej näthandel).
Gäller ej i samband med andra prisreduktioner.

Boktips till Bella

Nu blir det inte några fler Bellas Boktips på ett tag. Rebecca "Bella" Farrensteiner som ansvarar för bokinköpen i butiken har nämligen fått en liten syster till sin son och är föräldraledig. Därför passar Bulletinen på att ge Bella, och alla andra som vill ge barn bra böcker, några boktips.

3. Innan jag fanns

Författare: Petrus Dahlin.
Illustratör: Maria Nilsson Thore
För barn 3–6 år
Inbunden, 32 sidor, Bonnier Carlsen
MMV-pris 162 kr. Ord. Pris 180 kr

När barnen blir lite äldre kommer frågorna om hur de blev till. "En vinterkväll följer systrarna My och Py med morfar till landet. Storasyster My känner igen sig för hon har varit där förut, men det har inte lillasyster Py. De var ju där innan hon var född, och innan hon låg i mammas mage. Men var var Py då?"

Nu önskar vi Bella en fin föräldraledighet och hälsar Sara Despres välkommen som vikarie och ansvarig för bokinköpen i Butiken på Moderna Museet. □

Ulf Eriksson

1.

2.

3.

Vännernas Vänner

Arkitekturmuseet
THE FASHION WORLD OF JEAN
PAUL GAULTIER: From the Sidewalk
to the Catwalk
15 juni–22 september
www.arkitekturmuseet.se

Astrup Fearnley Museet for
Moderne Kunst, Oslo
Cindy Sherman
4 maj–29 september
www.afmuseet.no

Färgfabriken
Beckers konstnärsstipendium 2013
Konstnären Sara Möller tilldelas 2013 års Beckersstipendium
20 april–2 juni
Sonja Nilsson
Visar scenisk konst om ett erotiskt äventyr ...
5 september–1 december
www.fargfabriken.se

Wanås Konst
2013 – Lycka på allvar
Den 19 maj öppnar de nya utställningarna på Wanås Konst och året fylls av lycka på allvar.
www.wanas.se

Nasjonalmuseets museer – ny förmån i Oslo:

Museet for samtidskunst
Ida Ekblad
25 april–15 september
PARADOKS – Positioner inom norsk videokunst 1980–2010
15 februari–18 augusti

Nasjonalgalleriet
Munch 150
2 juni–13 oktober
Höjdpunkter i samlingen
13 juni–13 oktober

Nasjonalmuseet – Arkitektur
Under 40. Ung norsk arkitektur 2013
3 maj–29 september
Oslo Arkitekturtriennale 2013
19 september–1 december
Louis Kahn. The Power of Architecture
18 oktober–26 januari 2014

Kunstindustrimuseet
Dysthe Design. Swinging 60
5 maj–25 augusti
Horisont. Landskap i blått och vitt.
14 juni–23 februari 2014
Kunsthåndverk 2013
22 september–15 december
www.nasjonalmuseet.no

22 Bulletinen Nr 3 2013

Tobias Rehberger, *Cumulus Infection 9Mo*, studio view, 2013.
© Tobias Rehberger. Courtesy: neugerriemschneider

Moderna Museet Stockholm

Untitled (Vernacular Furniture Sweden) 2012
av Rivane Neuenschwander och *Cumulus Infection 9Mo* av Tobias Rehberger

Invigning tisdagen den 4 juni kl 18–20
Moderna Bar 20–24

Överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Noring hälsar välkommen kl 18.30. Därefter hålls ett konstnärssamtal med Rivane Neuenschwander och Tobias Rehberger.

Betalbar.

Tobias Rehbergers verk *Cumulus Infection 9Mo*, som också fungerar som en lampa, är en ny donation till Moderna Museet från alla oss i Moderna Museets Vänner.

I närvaro av båda konstnärerna nyinvigs museernas entrélobby och espressobar. I ett samarbete mellan Nyckelviksskolan och Moderna Museets nya ungdomsplattform Museum Museum har man tagit fram ett helt nytt möblemang till Espressobaren utifrån en idé av Rivane Neuenschwander (född 1967 i Brasilien). Tobias Rehberger (född 1966 i Tyskland) har skapat ca 30 lampskulpturer som fyller rummet med ljus och skuggor. Därefter Moderna Bar – releasefest av och med OEI som släpper sitt nya nummer om brasiliansk konst.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

MODERNA MUSEET

Roy Lichtenstein, *Image duplicator*, 1963.
© Roy Lichtenstein/BUS 2013

Moderna Museet Stockholm

Pop Konst Design

Vernissage torsdagen den 27 juni kl 19–21

Överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Noring hälsar välkommen kl 19.30. Därefter ger utställningens curatorer Mathias Schwartz-Clauss och Matilda Olof-Ors en introduktion som hålls på entréplanet och samtidigt sänds på storbild i Auditoriet.

Bar och DJ.

Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Tag med ditt medlemskort. Utställningen visas på entréplanet, ingång genom huvudentrén.

Vännernas timme: Restaurangen håller specialöppet för MMV:s medlemmar före vernissagen och erbjuder en meny till Vänskapspris i Restaurangen: huvudrätt, dessert, kaffe och liten flaska vin (18 cl) till Vänskapspris 185 kr/pers (ord. pris 229 kr). Erbjudandet gäller kl 16–19 för dig och en vän. Entré till Restaurangen kl 18–19 endast via altanen mot sjösidan. Museet är stängt kl 18–19. Antalet platser är begränsat. Ingen förhandsbokning.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

Pop Konst Design visas 29 juni – 22 september
på Moderna Museet Stockholm.

MODERNA MUSEET

Med stöd av:

